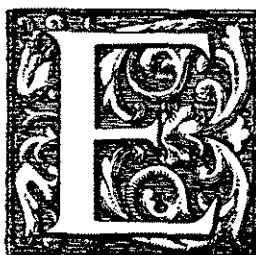

ROSAURA, LA FILLA DEL CAMPANER

Los de Catalunya sagna-
va, ferit de mort pels sol-
dats de Felip IV. Les tropes
castellanes avençaven
per les nostres terres i al
seu pas les viles comarca-
nes queien vençudes, es-
micolades, convertides en
runes que servien de mor-

talla als braus defensors de les llibertats pàtries.
No hi havia pietat, pels catalans. Els capdavanters
del nostre poble, apareixien enforcats i les tràgiques
siluetes dels seus cossos sense vida, posaven una
nota negra en la blavor immaculada del nostre cel.

Les dones, maltractades i escarnides vilment, llen-
çaven als aires els seus clams d'ira i de vergonya;
com cases de bordell eren assaltades les llars santes
dels catalans...

En aquells dies d'angoixa i de dolor, que la histò-
ria recordarà eternament, l'invasor fità l'esguard al
nostre Reus.

El 16 de Desembre de 1640, el duc de Sant Jordi
va enviar parlamentaris als reusencs, amenaçant
amb totes les crudeltats de la guerra si no se li
obrien de bat a bat les portes de la població.

Davant de tant greu perill, els Jurats convocàren
el Consell general que, per manca d'altre lloc a pro-
pòsit, se celebrà a l'Església de Sant Pere. En l'am-
pla nau sagrada, la veu vibrant dels nostres avis va
ressonar amb accents de dignitat: Reus no es ren-
diria sense resistència. Però, com aturar l'empenta
formidable de l'invasor, si la flor de la joventut reu-
senca era a la guerra?

Calia un esforç suprem; jugar-se el tot per tot. I
una comissió de veïns anà a la Selva a demanar aju-
da al caporal francès, aliat dels catalans.

Fou tot en và; els francesos negàren el seu con-
curs, i als pocs dies les tropes de Felip IV entraven,
triomfants, per la porta de Monterols.

El capità de l'escamot invasor, a l'embocar la pla-
ça de l'Església, vegé, en un dels finestrals del Cam-
panar, a una gaia donzella que contemplava plorosa
l'odiad seguici. Era la Rosaura, la filla del campaner,

que en aquelles hores tristes sentia més viva l'enyor-
rança del seu pare ausent.

El soldat, fanfarró i desvergonyat, saludant-la irò-
nic amb el seu ample xamberg, llençà a l'aire, com
qui tira una amoreta, una paraula obscena. La Rosau-
ra, endevinant, ja que per la distància no podia sen-
tir-la, la parau-la audaciosa, es retirà del finestral
amb un gest de despreci que encengué d'ira el ros-
tre del galantejador.

.*.*

Reus havia quedat aclaparada sota el jou de la
desventura. Perduts en els camps de Catalunya els
més forçuts i agosarats minyons, restaven a la vila
les dones, els vells i les criatures i per xò els Jurats,
no trobant l'ajuda necessària de qui tenia el deure
d'oferir-la, decidiren deixar pas franc a l'invasor a
canvi de la promesa solemnia de respectar les hi-
sendes, honres i vides dels reusencs. Promesa menti-
deral Eren, com son avui, massa hermoses les reu-
senques i els graners estaven massa curulls, per a
que no es desbordessin les males passions de la sol-
dadesca. Reus suportà una vegada més el flagell de
la guerra despietada.

.*.*

Era ja nit plena quant el fanfarró capità, que a
l'entrar a Reus havia galantejat a la Rosaura, empe-
nyia la porta del Campanar, que estava oberta com
com totes les de la vila.

El gest despreciatiu d'aquella donzella, havia ob-
sessionat al galant capità, heroi sortós en famoses
gestes d'amor i de guerra, i per més que la càndida
gentilesa de la reusenca li hagués fet nèixer en el
cor un sentiment de pietat, no pogué resistir la tem-
tació d'anar a besar la seva boca. Entrà en la tene-
brosa escala. Ni una guspira de llum, ni una remor
de veu humana, donaven senyal de que persona vi-
venta restès, en aquelles hores, en l'afrosa fosquetat.

El capità, desil·lusionat, convençut de que la bella
Rosaura havia deixat aquell lloc, anava a abandonar
la seva empresa, quan la feble remor d'un gemec
trencà la mortal quietud. Oh, sí! Es ella—pensà el
capità—i a les palpentes, com qui es llença a caminar
tapat d'ulls per un lloc desconegut, anà pujant els

graons de l'escala de caragol i a mesura que pujava percebia més clarament el respirar fatigós d'una persona que segurament buscava en el somni l'oblid dels seus dolors.

Guiat per la lleu remor, el capità arribà fins a l'indret on la Rosaura estava ajaçada. S'agenollà prop d'ella i a la claror d'un raig de lluna que passava per una espitllera, com si foradés el massís de pedra, contemplà, amb arrobament, aquell rostre d'engèlicals perfeccions, aquell rostre de blancura alabastrina, tacat per la rojor d'uns llavis que s'obrien temptadors, com rosa encesa de sang i de passió, que l'galant volgué besar. La Rosaura va despertar sobresaltada.

—Lladres! Lladres!—cridà.

—Oh, no! no soc un lladre—respongué el capità empresonant a la donzella entre sos braços—. Soc un home que us estima.

—Deixeu-me, deixeu-me—esclamà ella, forcejant per a escapar-se.

—Es en và que us resistiu, que jo us vull meva.

I el raig de lluna banyà el rostre del capità.

—Sou un enemic de la meva pàtria! Ara sí que us dic que sou un lladre. Deixeu-me, no em toqueu, que em feu horror—i, forcejant desesperadament, aconseguí deslligar-se dels braços que l'oprimien per a escapar lleugera i desaparèixer en les tenebres de l'estreta escala.

Passada la primera impressió de sorpresa, el capità sentí esperonat el seu amor propi de galantejador irresistible i corregué darrera d'ella.

No li costà molt retrobar-la. L'albura de les robes dibuixava la silueta de la Rosaura que cercà refugi a l'ombra d'un dels contraforts del darrer pis del Campanar.

La nit era serena. La resplandor de les estrelles i la claror de la lluna, envollaven amb un vel lluminós tota la plana. El fred era intens. La vila dormia fatigada. La quietud era absoluta, talment com si tota la vida de l'univers hagués quedat reclosa en aquells dos éssers que sentien abrandar en ses entranyes la foguera abrusadora de l'odi i de l'amor.

Ella restava temorencament arraulida mentre ell la contemplava amb delectança, com si no gosés prosseguir en la seva escomesa.

—Com més us miro, més hermosa sou als meus ulls—mormolà acostant-s'hi.—M'estimareu un dia o altre?

—Mai, mai—respongué ella amb exaltament.

—Doncs ara mateix sereu meva—i amb brutal resolució avençà envers ella que s'escapà esporuguida per entre els contraforts i portalades. Ell la se-

guí i després de bona estona de persecució, la va atrapar. La lligà altre cop amb els seus braços i, forçut com era, no li costà molt petonejar-la bojament, mentre la Rosaura, ronca de tant cridar, malgastava les seves energies per a deslliurar-se d'aquell monstre enfellonit.

La lluita era terrible; la Rosaura ja no podia resistir més quan, trobant-se sota la campana que crida al poble a reunió, pogué agafar la corda que penjava i, en un esforç suprem, la campana va sonar en la quietud de la nit com una estrident vèu de guerra.

—Que fas, maleïda!—bramulà el capità aterroritzat. I, com més volia apartar-la d'aquell lloc, més sonava la campana, car la Rosaura, ni tallant-li les mans, hauria deixat anar la corda.

* *

Una remor d'arna avalotada arribava fins a les orelles del capità. El poble es despertava al só de la campana.

Els reusencs, a l'oïr el toc de somatent, van creure que la situació havia canviat, que els Jurats, creien arribat el moment de la revenja. Vells, dones i criatures, tothom es llençà al carrer amb teïeres enceses i armats de pedrenyals i eines de treball, disposats a donar la sang per la llibertat de la vila.

Els soldats invasors van sospitar que burlant la seva vigilància havien arribat tropes franceses per a ajudar al paisanatge i en desordenada confusió van fugir de les cases on s'hostatjaven.

El capità de les tropes castellanes no apareixia en lloc; ningú cuidava de restablir la disciplina entre aquells soldats que 'ls paisans perseguïen i caçaven.

Per fi va aparèixer el capità a la Plaça del Mercadal. Es trobà sol; tots els seus havien fugit i a l'anar a engegar les seves pistoles contra el poble, un minyó valent, d'un cop de mall li esberlà la testa.

A les poques hores no quedava ni un soldat castellà dins de la vila.

En renèixer la calma, tothom es preguntà qui havia tocat a Somatent, ja que els consellers no en sabien ni una paraula.

* *

Era arribada l'hora matinal i un estol de veïns pujà al Campanar per a aclarir el misteri. Estava desert; no hi havia ningú, fins la Rosaura n'havia desaparegut. El seu cos sense vida geia damunt les voltes de l'Església.

.

I la fantasia popular va reconstruir la tragèdia de Rosaura, la filla del campaner, tal com nosaltres l'hem contada.

CLAUDI MONTANYA.

